

EXPERIENCE OF USING ARTIFICIAL NESTING PLATFORMS FOR THE STEPPE EAGLE IN THE SOUTH OF KOSTANAY REGION, KAZAKHSTAN

Timoshenko A. Yu., Putilin A. V., Salemgareev R. R., Timoshenko G. Yu., Batyrkhanuly K.
(Association for the Conservation of Biodiversity of Kazakhstan, Astana, Kazakhstan)

Contact:

Alexey Timoshenko
alexey_timoshenko@
acbk.kz

Alexander Putilin
aleksandr.putilin@acbk.kz

Radik Salemgareev
rad_1984@mail.ru

Georgy Timoshenko
zhora.timoshenko88@
gmail.com

Kanat Batyrkhanuly
bat_kana@mail.ru

Steppe Eagle (*Aquila nipalensis*) nestling in the nest on an artificial nesting platform.
Photo by A. Timoshenko.

Птенец степного орла (*Aquila nipalensis*) в гнезде на искусственной гнездовой платформе.
Фото А. Тимошенко.

Дала қыранының (*Aquila nipalensis*) балапаны жасанды ұя басатын алаңқайдағы ұясында. А. Тимошенконың фотосы.

Recommended citation: Timoshenko A. Yu., Putilin A. V., Salemgareev R. R., Timoshenko G. Yu., Batyrkhanuly K. Experience of Using Artificial Nesting Platforms for the Steppe Eagle in the South of Kostanay Region, Kazakhstan. – *Raptors Conservation*. 2023. S2: 266–268. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-266-268 URL: <http://rrcn.ru/en/archives/35061>

Steppe Eagle (*Aquila nipalensis*) population currently continues to decline in Kazakhstan, the south of the Kostanay region is no exception. The reasons for the decline are of different nature, both abiotic and biotic, and include the following: destruction of nests by land predators (most often Steppe Eagle nests are located on the ground); steppe fires are of great threat, and the fact that some nests are located on trees and bushes does not help, but rather aggravates the situation; destruction of nests by livestock; developing new areas for farms, etc., as a result, Steppe Eagles are forced to leave favorable nesting territories; electrocution on power poles as Steppe Eagles use traverses to build nests.

Artificial structures, such as nesting platforms, are widely used to attract raptors. During the implementation of the project “Steppe Eagle Conservation in Ka-

zakhstan” within the international campaign “Flyway Champions”, 35 platforms were installed in favorable Steppe Eagle nesting biotopes in “Saga” and “Altybay” hunting grounds (managed by ACBK – Association for the Conservation of Biodiversity of Kazakhstan) in the South of the Kostanay region in the summer of 2021. The design is made entirely of metal, consists of a support with a cross section of 100×100 mm and a height of 3 m, where 1 m is buried in the ground, and a “basket” with dimensions of 1×1 m installed at the top. Various shrub and tree branches are placed and attached to the “basket”, designed to imitate an active nest. This design is protected from terrestrial predators, and most importantly, from steppe fires. In the breeding season of 2022, Steppe Eagles occupied three platforms, in 2023 – two. It is noteworthy that a pair of eagles used the same nest in both seasons. As an experiment, in 2021 an old nest of Long-Legged Buzzard (*Buteo rufinus*) was moved to one of the platforms, and in 2023 it was occupied. In 2022, one of three pairs left the nest for unknown reasons after completing it; in the remaining two, a clutch of two eggs was observed; later we observed down feathers, but only one nestling remained in the nest by the time of the departure. In 2023, clutches on two platforms consisted of two eggs each, but later two and one nestling were observed there, having left the nest in the same number. Nesting platforms also serve as a “perch” for a number of birds, and after the use by Steppe Eagles, Indian Sparrow (*Passer indicus*) occupies them; the number of such a colony reached 13–16 nests. It is also worth noting that sometimes the distance between occupied nesting platform and occupied natural nest is less than 2 km, which suggests that there is a need for this biotechnical activity.

ОПЫТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГНЕЗДОВЫХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ СТЕПНОГО ОРЛА НА ЮГЕ КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ, КАЗАХСТАН

Тимошенко А.Ю., Путилин А.В., Салемгареев Р.Р., Тимошенко Г.Ю., Батырханулы К.
(Казахстанская ассоциация сохранения биоразнообразия, Астана, Республика Казахстан)

Контакт:

Алексей Тимошенко
alexey_timoshenko@
acbk.kz

Александр Путилин
aleksandr.putilin@acbk.kz

Радик Салемгареев
rad_1984@mail.ru

Георгий Тимошенко
zhora.timoshenko88@
gmail.com

Канат Батырханулы
bat_kana@mail.ru

Artificial nesting
platform on the concrete
support for Steppe Eagle.
Photo by A. Timoshenko.

Искусственная гнез-
довая платформа на
бетонной опоре для
степного орла.
Фото А. Тимошенко.
Дала қыраны үшін
бетон тірекке жасанды
уя салатын аланқай.
А. Тимошенконың
фотосы.

Рекомендуемая цитата: Тимошенко А.Ю., Путилин А.В., Салемгареев Р.Р., Тимошенко Г.Ю., Батырханулы К. Опыт использования гнездовых платформ для степного орла на юге Костанайской области, Казахстан. – ПERNАТЫЕ хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2. С. 266–268. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-266-268 URL: <http://irrcn.ru/ru/archives/35061>

В настоящее время в Казахстане продолжается снижение численности гнездовой популяции степного орла (*Aquila nipalensis*); не исключение и юг Костанайской области. Причины сокращения носят различный характер, как абиотический, так и биотический, в их числе: разорение гнёзд наземными хищниками (чаще всего гнёзда степных орлов располагаются на земле); степные пожары представляют собой серьёзную угрозу и не спасает, а скорее усугубляет положение то, что некоторые гнёзда расположены на деревьях и кустарниках; разрушение гнёзд домашним скотом; освоение фермерами новых территорий для строительства ферм и т.д., в результате орлы вынуждены покидать гнездопригодные участки; поражение электрическим током на опорах ЛЭП, так как орлы используют траверсы для строительства гнёзд.

Для привлечения хищных птиц в мире широко используется метод устройства искусственных сооружений, например, гнездовых платформ. Летом 2021 г. в ходе реализации проекта «Сохранение степных орлов в Казахстане» в рамках международной кампании «Чемпионы пролётных путей» на территории охотничьих хозяйств «Сага» и «Алтыбай» (управляются Казахстанской ассоциацией сохранения биоразнообразия,

АСБК) на юге Костанайской области в подходящих для степного орла биотопах было установлено 35 платформ. Конструкция выполнена полностью из металла и представляет собой опору сечением 100×100 мм и высотой 3 м, где 1 м закапывается в грунт, а в наверху устанавливается «корзина» с габаритами 1×1 м; кроме того, в гнездо укладываются и крепятся различные ветви кустарников и деревьев, призванных изображать активное гнездо. Такая модель защищена от наземных хищников, а главное – от степных пожаров. В гнездовой период 2022 г. орлы заняли три платформы, в 2023 г. – две, стоит отметить, что одно и то же гнездо пара орлов использовала оба сезона. В порядке эксперимента в 2021 г. на одну из платформ было перенесено старое гнездо курганника (*Buteo rufinus*) и в текущем 2023 г. оно было занято орлами. В 2022 г. одна из трёх пар, достроив гнездо, по непонятным причинам покинула его, в двух оставшихся наблюдалась кладка из двух яиц, позже отмечались пуховички, но к моменту вылета осталось по одному птенцу. В 2023 г. на двух платформах кладка составила по два яйца, но позже наблюдались два и один птенец соответственно, покинули гнездо в том же количестве. Гнездовые платформы также служат местом «присады» для целого ряда птиц, а после освоения их степными орлами в гнёздах последних устраивают колонии индийские воробьи (*Passer indicus*); размер такой колонии достигает 13–16 гнёзд. Интересен и тот факт, что порой расстояние от занятой гнездовой платформы до занятого естественного гнезда составляет менее 2 км, это говорит о том, что есть необходимость в такого рода биотехнической работе.

КОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ ОҢТҮСТІГІНДЕГІ ДАЛА ҚЫРАНДАРЫНА АРНАЛҒАН ҰЯЛАУ ПЛАТФОРМАЛАРЫН ПАЙДАЛАНУ ТӘЖІРИБЕСІ, ҚАЗАҚСТАН

Тимошенко А.Ю., Путилин А.В., Салемғареев Р.Р., Тимошенко Г.Ю., Батырханулы К. (Биоалуантүрлілікті сақтаудың қазақстандық қауымдастығы, Астана, Қазақстан Республикасы)

Контакт:

Алексей Тимошенко
alexey_timoshenko@
acbk.kz

Александр Путилин
aleksandr.putilin@acbk.kz

Радик Салемғареев
rad_1984@mail.ru

Георгий Тимошенко
zhora.timoshenko88@
gmail.com

Канат Батырханулы
bat_kana@mail.ru

Steppe Eagle (*Aquila nipalensis*) nestling in the nest on an artificial nesting platform. Photo by A. Timoshenko.

Птенец степного орла (*Aquila nipalensis*) в гнезде на искусственной платформе. Фото А. Тимошенко.

Дала қыранының (*Aquila nipalensis*) балапаны жасанды ұя басатын алаңқайдағы ұясында. А. Тимошенконың фотосы.

Рекомендуемая цитата: Тимошенко А.Ю., Путилин А.В., Салемғареев Р.Р., Тимошенко Г.Ю., Батырханулы К. Костанай облысының оңтүстігінде дала бүркіті үшін ұя салу платформаларын пайдалану тәжірибесі, Қазақстан. – Қауырсынды жыртықштар және оларды қорғау. 2023. Спецвып. 2. С. 266–268. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-266-268 URL: <http://rrcn.ru/ru/archives/35061>

Қазіргі уақытта Қазақстанда дала қырандарының (*Aquila nipalensis*) ұя салатын популяциясы санының азаюы жалғасуда; Костанай облысының оңтүстігі дөшет қалмайды. Қысқартудың себептері әртүрлі, абиотикалық және биотикалық, олардың ішінде: жердегі жыртықштардың ұяларын бүзу (көбінесе дала қырандарының ұялары жерде орналасады); дала өрттері үлкен қауіп төндіреді, құтқармайды, керісінше жағдайды нашарлатады кейбір ұялар ағаштар мен бұталарда орналасқан; ұяларды үй жануарларының қиратуы; фермерлердің фермалар салуға жана аумақтарды игеруі және т.б., нәтижесінде қырандар ұя салуға жарамды учаскелерден кетуге мәжбүр; Электр Желілерінің тіректерінде электр тогының соғуы, өйткені қырандар ұя салу үшін траверстерді пайдаланады.

Элемде жыртықш құстарды тартуға ұя салатын платформалар сияқты жасанды құрылымдарды орнату әдісі кенінен қолданылады. 2021 жылдың жазында «Қазақстанда дала қырандарын сақтау» жобасын іске асыру барысында «Ұшу жолдарының чемпиондары» халықаралық науқаны шенберінде, Костанай облысының оңтүстігіндегі «Саға» және «Алтыбай» аншылық шаруашылықтарының аумағында (қазақстандық

биоәртүрлілікті сақтау қауымдастығы, АСБК басқарады) дала қыранына қолайлы биотоптарда 35 платформа орнатылды. Құрылым толығымен металдан жасалған және қимасы 100×100 мм және биіктігі 3 м болатын тірек болып табылады, мұнда 1 м жерге көміліп, 1×1 м өлшемдері бар «себет» орнатылады; сонымен қатар, белсенді ұяны бейнелеуге арналған бұталар мен ағаштардың әртүрлі бұтақтары ұяға салынып, бекітіледі. Мұндай модель жердегі жыртықштардан, ең бастысы дала өрттерінен қорғалған. 2022 ұя салу кезінде қырандар үш платформаны, 2023 жылы екеу, атап өтсек бір ұяны қыран жұбы екі маусымды да пайдаланды. 2021 жылы эксперимент ретінде платформалардың біріне тілеміштің ескі ұясы (*Buteo rufinus*) көшірілді және оны ағымдағы 2023 жылы қырандар басып алды. 2022 жылы үш жұптың бірі ұясын салып бітіріп, белгісіз себептермен оны тастап кетті, қалған екеуінде екі жұмыртқаның салуы байқалды, кейінірек мамықжегіштер байқалды, бірақ ұшып кету кезінде бір балапан қалды. 2023 жылы екі платформада екі жұмыртқаны салу құрады, бірақ кейінірек сәйкесінше екі және бір балапан байқалды, ұядан бірдей уақытта кетті. Ұя салатын платформалар сонымен қатар бірқатар құстар үшін «отырғызулар» орны ретінде қызмет етеді, ал оларды дала қырандары игергеннен кейін үнді торғайлары (*Passer indicus*) колонияларын орналастырады; мұндай колонияның мөлшері 13–16 ұяға жетеді. Бір қызығы, кейде бос емес ұя салатын платформадан бос емес табиғи ұяға дейінгі қашықтық 2 км-ден аз, бұл биотехникалық жұмыстың бұл түріне қажеттілік бар екенін көрсетеді.

